

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА**

Кафедра загальноправових дисциплін та міжнародного права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Ірина

НІКОЛАЄВА

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

« *29* » *серпня* 20*22* р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВОВИЗНАВСТВО**

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування

Спеціальність: 242 Туризм

Освітньо-професійна програма: Туризм

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство». – Одеса, ОНУ, 2022. – 21с.

Розробники:

Донченко Олена Іванівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри загальноправових дисциплін та міжнародного права

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальноправових дисциплін та міжнародного права

Протокол № 1 від «22» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
(Свєтлїя Стрєльцова)

Погоджено із гарантом ОПП «Туризм»

_____ (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
(Віталій ЦІЗ)

Схвалено Навчально-методичною комісією (НМК) економіко-правового факультету

Протокол № 1 від «23» серпня 2022 р.

Голова НМК _____ (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
(Ангелі ЛЕВЕНЕЦЬ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальноправових дисциплін та міжнародного права

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
(Свєтлїя Стрєльцова)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальноправових дисциплін та міжнародного права

Протокол № _____ від «_____» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		Очна форма навчання		
Загальна кількість кредитів – 2 змстовних модулів – 2 годин – 60	24 Сфера обслуговування 242 Туризм Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Вибіркова		
		Рік підготовки		
		3-й		
		Семестр		
		6-й		
		Лекції		
		10 год.		
		Практичні, семінарські		
		10 год.		
		Лабораторні		
		-	-	-
		Самостійна робота		
		40 год.		
		у т.ч. ІНДЗ: не передбачено		
		Форма підсумкового контролю		
		Залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни - оволодіння здобувачами системою теоретичних знань про державу і право; розуміння сутності державно-правових категорій з метою подальшого використання для об'єктивного аналізу сучасних державно-правових інститутів, що вимагається реаліями сучасного розвитку суспільства, об'єктивністю подальшого зміцнення правових основ державного і суспільного життя, суворого і неухильного дотримання чинного законодавства, вироблення у майбутніх спеціалістів дбайливого ставлення до інтересів суспільства і держави, прав і свобод громадян.

Завдання дисципліни:

- засвоєння теоретичних знань про державно-правові інститути; розуміння змісту державно-правових категорій;
- озброєння здобувачів геолого-географічного профілю знаннями основних правових положень, що стосуються їх професійної діяльності;
- визначення поняття, сутності і змісту держави, її функцій та форми; засвоєння теоретичних основ правової держави, громадянського суспільства, їх співвідношення та взаємозв'язку;
- визначення поняття права; поняття та структури правовідносин; поняття

- та складу правопорушення; визначення суб'єктів права, фізичних та юридичних осіб; форм власності;
- надання здобувачам академічних знань з правознавства задля кращого розуміння державно-правових процесів сучасності, вміння орієнтуватися в нормативних джерелах та подальшої ефективної професійної діяльності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей:

K03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних компетентностей:

K16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

K29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

- **знати:** теорії походження держави; поняття та функції держави; структуру форми держави; поняття, ознаки та співвідношення правової держави та громадянського суспільства; поняття права, правовідносин, правопорушення, законності та правопорядку; основні положення різних галузей права; систему органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні;
- **вміти:** працювати з першоджерелами та навчальною літературою; розрізняти держави за формами правління і територіального устрою, визначати політичний режим; застосовувати юридичну термінологію та інструментарій; орієнтуватись у реаліях сучасного політико-правового устрою держави; орієнтуватись в загальних теоретичних положеннях різних галузей права; знаходити відповіді на питання у відповідних законах і підзаконних актах, застосовувати знання в практичній діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія держави і права

Тема 1. Загальна характеристика правознавства як науки та навчальної дисципліни.

Визначення правознавства як науки та навчальної дисципліни. Предмет вивчення правознавства. Об'єкти вивчення правознавства. Методологія правознавства як науки. Структура правознавства. Джерела вивчення правознавства. Важливість основ Правознавства в професійній діяльності та суспільній діяльності.

Тема 2. Основи загальної теорії держави.

Влада та соціальні норми в первісному суспільстві. Виникнення держави. Основні теорії виникнення держави. Держава: поняття та основні ознаки. Функції держави. Форма держави, її елементи. Форма державного правління, її різновиди. Форма державного територіального устрою, її різновиди. Форма державного політичного режиму, її різновиди. Характеристика форми правління, державного устрою та політичного режиму України.

Тема 3. Основи загальної теорії права.

Поняття та види соціальних норм. Право в суб'єктивному та об'єктивному сенсі. Функції права. Джерела (форми) права. Нормативно-правовий акт як основне джерело права в Україні. Закони та підзаконні акти. Система законодавства. Система права та правова система. Поняття та структура правовідносин. Юридичні факти. Поняття законності та правопорядку. Поняття, основні ознаки та склад правопорушення. Юридична відповідальність.

Змістовий модуль 2. Окремі галузі законодавства

Тема 4. Основи конституційного права України.

Джерела, інститути та норми конституційного права. Основні риси України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави. Республіканська форма державного правління як основа демократії в Україні. Основні риси правової держави. Державні символи України. Система органів державної влади в Україні. Конституційні права, свободи та обов'язки громадян України, гарантії прав та свобод, механізми їх реалізації; підстави виникнення та втрати громадянства України.

Тема 5. Основи цивільного права України.

Цивільне право як одна з основних галузей в системі права України. Поняття цивільних правовідносин. Суб'єкти та об'єкти цивільного права. Громадяни як суб'єкти цивільного права. Поняття правоздатності та дієздатності, види дієздатності. Поняття юридичної особи, ознаки і види. Утворення та припинення юридичної особи. Власність, її форми в Україні. Цивільно-правові угоди: поняття, зміст, форма складання. Способи забезпечення виконання зобов'язань. Спадкування за законом і за заповітом.

Тема 6. Основи сімейного права України.

Сімейне право як одна з основних галузей в системі права України. Предмет та джерела сімейного права. Поняття шлюбу, умови і порядок його укладення. Права та обов'язки подружжя. Порядок розірвання шлюбу та визначення його недійсним. Шлюбний контракт, порядок та умови укладання.

Тема 7. Основи адміністративного права України.

Адміністративне право як одна з основних галузей в системі права України. Предмет та джерела адміністративного права. Суб'єкти адміністративно-правових відносин. Поняття, ознаки та склад адміністративного правопорушення. Адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Порядок накладення адміністративних стягнень. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.

Тема 8. Основи кримінального права України.

Кримінальне право України як базова галузь права в системі права України. Злочин, його ознаки та склад. Стадії скоєння злочину. Співучасть у скоєнні злочину, її види. Кримінальна відповідальність, її форми. Види покарань в Україні. Обставини, які виключають злочинність діяння. Звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від покарання та його відбування. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теорія держави і права										
Тема 1. Загальна характеристика правознавства як науки та навчальної дисципліни	1	1				-	-	-	-	-
Тема 2. Основи загальної теорії держави	9	2	2		5	-	-	-	-	-
Тема 3 Основи загальної теорії права	8,75	2	1,75		5	-	-	-	-	-
Контрольна письмова робота за змістовним модулем 1	0,25		0,25							
Разом за ЗМ 1	19	5	4		10					
Змістовий модуль 2. Окремі галузі законодавства										

Тема 4. Основи конституційного права України	13	1	2		10	-	-	-	-	-
Тема 5. Основи цивільного права України	7	1	1		5	-	-	-	-	-
Тема 6. Основи сімейного права України	7	1	1		5	-	-	-	-	-
Тема 7. Основи адміністративного права України	7	1	1		5	-	-	-	-	-
Тема 8. Основи кримінального права України	6,5	1	0,5		5	-	-	-	-	-
Контрольна письмова робота за змістовним модулем 2	0,5		0,5							
Разом за ЗМ 2	41	5	6		30	-	-	-	-	-
Усього годин	60	10	10	-	40	-	-	-	-	-

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять (Додаток 1)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Теорія держави і права			
1.	Тема 1. Основи загальної теорії держави	2	-
2.	Тема 2. Основи загальної теорії права	1,75	-
	Контрольна письмова робота за змістовним модулем 1	0,25	-
Змістовий модуль 2. Окремі галузі законодавства			
3.	Тема 3. Основи конституційного права України	2	-
4.	Тема 4. Основи цивільного та сімейного права України	2	-
5.	Тема 5. Основи адміністративного та кримінального права України	1,5	-
	Контрольна письмова робота за змістовним модулем 2	0,5	-
Разом		10	

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Теорія держави і права			
1	Тема 1. Загальна характеристика правознавства як науки та навчальної дисципліни		-
2	Тема 2. Основи загальної теорії держави <i>опрацювання матеріалу лекцій, ознайомлення з навчальною і науковою літературою, підготовка до практичного заняття №1 за вказаним планом, написання реферату (за однією із запропонованих тем), підготовка до контрольної роботи за ЗМ 1</i>	5	-
3	Тема 3. Основи загальної теорії права <i>опрацювання матеріалу лекцій, ознайомлення з навчальною і науковою літературою, підготовка до практичного заняття №2 за вказаним планом, написання реферату (за однією із запропонованих тем), підготовка до контрольної роботи за ЗМ 1</i>	5	-
Змістовий модуль 2. Окремі галузі законодавства			
4	Тема 4. Основи конституційного права України <i>опрацювання матеріалу лекцій, ознайомлення з навчальною і науковою літературою, підготовка до практичного заняття №3 за вказаним планом, написання реферату (за однією із запропонованих тем), підготовка до контрольної роботи за ЗМ 2</i>	10	-
5	Тема 5. Основи цивільного права України <i>опрацювання матеріалу лекцій, ознайомлення з навчальною і науковою літературою, підготовка до практичного заняття №4 за вказаним планом, написання реферату (за однією із запропонованих тем), підготовка до контрольної роботи за ЗМ 2</i>	5	-
6	Тема 6. Основи сімейного права України <i>опрацювання матеріалу лекцій, ознайомлення з навчальною і науковою літературою, підготовка до практичного заняття №4 за вказаним планом, написання реферату (за однією із запропонованих тем), підготовка до контрольної роботи за ЗМ 2</i>	5	
7	Тема 7. Основи адміністративного права України <i>опрацювання матеріалу лекцій, ознайомлення з навчальною і науковою літературою, підготовка до практичного заняття №5 за вказаним планом, написання реферату (за однією із запропонованих тем), підготовка до контрольної роботи за ЗМ 2</i>	5	
8	Тема 8. Основи кримінального права України <i>опрацювання матеріалу лекцій, ознайомлення з навчальною і науковою літературою, підготовка до практичного заняття №5 за вказаним планом, написання реферату (за однією із запропонованих тем), підготовка до контрольної роботи за ЗМ 2</i>	5	
	Разом за навчальною дисципліною	40	-

До самостійної роботи здобувачів відноситься: підготовка до лекцій та практичних занять, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації, підготовка до контрольних письмових робіт за змістовними модулями.

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- практичні методи: обговорення проблемних ситуацій.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування за питаннями відповідної теми, оцінювання виконання рефератів (оцінювання доповіді та презентації);

Періодичний контроль:

- контрольна письмова робота за змістовними модулями.

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами роботи

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
- Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	від 0 до 5
- Виконання рефератів за однією із запропонованих тем: доповідь та демонстрація презентації	від 0 до 5
Періодичний контроль:	
- Контрольна письмова робота за змістовними модулями	Від 0 до 25

Вид роботи	Бали	Критерії оцінювання
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0 бали	Здобувач не є присутнім на практичному занятті.
	1 бали	Здобувач є присутнім на практичному занятті, але не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	2 бали	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; частково виступає; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел; показує невміння публічно представляти матеріал.

	3 бали	Здобувач бере участь в практичному занятті; відповідає на поставленні питання; виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує фрагментарні знання літературних джерел; показує невміння давати визначення базових державно-правових категорій.
	4 бали	Здобувач бере активну участь в практичному занятті; виступає, задає питання, доповнює попередні виступи; використовує порівняльний аналіз попередніх тем; показує глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел; здатний підкреслювати основні положення теорії права, держави та окремих галузей права.
	5 бали	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні аргументи; здатний публічно представити матеріал.
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем: доповідь та демонстрація презентації	0 бали	Не зараховуються реферати (довідки) та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.
	1 бал	Доповідь виконано самостійно, проте не опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз дано описово, змістовний матеріал представлений схематично, у висновку сформульовані загальні висновки (або вони взагалі відсутні), тема не розкрита, робота не відповідає вимогам.
	2 бали	Доповідь виконано самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, але усно здобувач пояснює матеріал впевнено і за допомогою викладача виправляється, змістовний матеріал представлений добре, сформульовані загальні висновки, тема загалом розкрита із незначними прогалинами, інформацію подано з посиланням на джерела, однак вони оформлені із помилками.
	3 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам, опрацьована актуальність теми із зазначенням невирішених раніше аспектів, теоретичний аналіз ґрунтовний та самостійний, здобувач усно та без допомоги викладача пояснює матеріал, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані загальні висновки, тема загалом розкрита; інформація у презентації містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
	4 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно, актуальність теми повністю розкрита; загальні положення з основ теорії держави та права (загальні засади конституційного, цивільного, сімейного, адміністративного та кримінального законодавства) розглянуто із урахуванням сучасної ситуації і з посиланням на законодавчі акти України; теоретичний аналіз ґрунтовний та самостійний, здобувач усно пояснює матеріал; у висновку сформульовані самостійні висновки, тема загалом розкрита; інформація у презентації містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.

	5 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам, актуальність теми повністю розкрита із зазначенням невирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза власного дослідження, метод відповідає тематиці та поставленій задачі, теоретичний аналіз ґрунтовний та самостійний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; у висновку сформульовані самостійні ґрунтовні судження; інформація у презентації містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
Контрольна письмова робота за змістовними модулями	0 балів	Робота не виконана
	25 балів	Відповідь на запитання надано правильно.

11. Питання для підсумкового контролю

1. Основні теорії виникнення держави
2. Поняття та ознаки держави
3. Функції держави
4. Форма держави. Поняття та структура
5. Форма державного правління
6. Форма державного територіального устрою
7. Форма державного політичного режиму
8. Поняття та види соціальних норм
9. Право як соціальне явище: поняття та особливості
10. Функції права
11. Джерела (форми) права. Система законодавства
12. Система права, галузі права, їхня характеристика
13. Правовідносини, їх визначення та структура
14. Поняття та склад правопорушення
15. Поняття та види юридичної відповідальності
16. Загальна характеристика та зміст Конституції України
17. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина
18. Система органів державної влади в Україні
19. Органи місцевого самоврядування
20. Підстави виникнення та втрати громадянства України
21. Предмет та джерела цивільного права
22. Поняття цивільних правовідносин. Суб'єкти та об'єкти цивільного права
23. Поняття правоздатності та дієздатності, види дієздатності
24. Поняття юридичної особи, ознаки і види
25. Цивільно-правові угоди: поняття, зміст, форма складання
26. Спадкування за законом і за заповітом
27. Предмет та джерела сімейного права
28. Поняття шлюбу, умови і порядок його укладення
29. Порядок розірвання шлюбу та визначення його недійсним

- 30.Шлюбний контракт
- 31.Предмет та джерела адміністративного права
- 32.Поняття, ознаки та склад адміністративного правопорушення
- 33.Адміністративна відповідальність
- 34.Види адміністративних стягнень
- 35.Порядок накладення адміністративних стягнень
- 36.Кримінальне право України як галузь права
- 37.Злочин, його ознаки та склад
- 38.Кримінальна відповідальність, її форми. Види покарань в Україні
- 39.Стадії скоєння злочину
- 40.Співучасть у скоєнні злочину, її види

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль								Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
-	0 - 10	0 - 10	0 - 10	0-10		0-10		0 - 100
Контрольна письмова робота * за змістовним модулем 1: 0 - 25			Контрольна письмова робота * за змістовним модулем 2: 0 -25					

T1, T2 ... T5 – теми лекцій

* Примітка: Контрольна письмова робота за змістовим модулем здійснюється на практичному занятті, після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Робота відповідає змісту навчального матеріалу відповідного змістовного модуля, включає два запитання з вивчених тем та виконується письмово.

За кожен виконаний письмову роботу здобувач отримує 25 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 - 100	A	зараховано
85 - 89	B	
75 - 84	C	
70 - 74	D	
60 - 69	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала / Оцінка ECTS	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Зараховано	90 – 100 / A	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Здобувач демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Здобувач вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань.	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичних завдань, виконує практичні завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Зараховано	85 – 89 / B	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття).	Здобувач має стійкі навички виконання практичних завдань, правильно вирішує більшість практичних завдань.
	75 – 84 / C	Здобувач виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї	Здобувач за зразком самостійно виконує

		програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності.	практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
Зараховано	70 – 74 / D	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Здобувач знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків.	Здобувач має елементарні навички виконання практичних завдань, правильно вирішує лише половину практичних завдань.
	60 – 69 / E	Здобувач не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Здобувач надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу.	Здобувач може використовувати знання лише в стандартних практичних ситуаціях, має нестійкі навички виконання практичних завдань, робить багато суттєвих помилок.
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	35 – 59 / FX	Здобувач не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає суттєві змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки.	Здобувач здатний виконати лише окремі практичні завдання за допомогою викладача. У здобувача відсутні сформовані уміння та навички.
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 – 34 / F	Здобувач не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом.	Здобувач виконує лише елементи практичних завдань, погребує постійної допомоги викладача.

13. Навчально-методичне забезпечення

- навчальна та робоча програма дисципліни;
- плани практичних занять;
- методичні вказівки щодо самостійного вивчення тем на практичне заняття;

14. Рекомендована література

Основна

1. Богачова Л.Л., Жернаков В.В., Прилипко С.М. Правознавство: базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Фоліо. 2014. 635 с.
2. Герц А.А., Кравчук С.Й. Правознавство: навчальний посібник. К. : Видавничий дім «КОНДОР», 2018. 280 с.
3. Дзера О.В. Правознавство: навч. посіб. Київ. Юрінком Інтер, 2018. 420 с.
4. Молдован В.В., Чулінда Л.І. Правознавство: Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: Центр учбової літератури, 2019. 184 с.
5. Навчальний посібник з «Правознавства» / О.Д. Гринь, О.І Донченко. Одеса, 2016. 203 с.
6. Основи права України: навчальний посібник для неюридичних спец. ВНЗ / за ред.. В.Л. Ортинського. 2-е видання. Львів.: Оріяна-Нова, 2015. 368 с.
7. Петков С. В. Правознавство: навчальний посібник. К.: ТОВ «Роял Принт», 2020. 360 с.
8. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля. 2020. 360 с.
9. Правознавство: підручник / за заг. ред. Н.М. Крестовської, О.О. Кулініч, Л.Д. Романадзе. Одеса: Атлант, 2015. 554 с.
10. Правознавство: Підручник для студентів ВНЗ / Кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с.
11. Правознавство: підруч.: кол. авт. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 632 с.
12. Правознавство: підруч.: кол. авт. Одеса: Атлант, 2015. 554 с.
13. Правознавство: практикум. Навчальний посібник для ВНЗ (рекомендовано МОН України) / Дрожжина С.В., Шульженко І.В., Одінцева О.О. та ін. 2017. 326 с.
14. Ратушняк С.П. Правознавство. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2014. 720 с.

Додаткова

1. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: підруч. / за заг. ред. О. М. Бандурки. Х.: Золота миля, 2013. 840 с.
2. Афанасьєва М. В., Бальцій Ю. Ю., Батан Ю. Д. Конституційне право України: прагматичний курс: навч. посіб. / за заг. ред.. М. В.

- Афанасьєвої,
А. А. Єзерова. Одеса: Юридична література, 2017. 256 с.
3. Господарське право України: підручник: у 2 ч. Ч. 1 / Андрєєва О. Б., Жорнокуй Ю. М., Гетманець О. П. та ін.. Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2014. 340 с.
 4. Дзера О.В. Цивільне право України: особлива частина. Київ.Юрінком Інтер, 2017. 1176 с.
 5. Дзера О.В. Цивільне право України: загальна частина. Київ. Юрінком Інтер, 2018. 976 с.
 6. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. Нац. ун-т внутр. справ ; за заг. Ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзбь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумова, Т. І. Гудзбь, М. І. Марчука та ін.]; передм. М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.
 7. Конституційне право України: навч. посіб. / упоряд. І. В. Тетарчук, Т. Є.Дяків. К. : ЦУЛ, 2018. 218 с.
 8. Кримінальне право. (Загальна частина): підручник / [А. М. Бабенко, Ю. А. Вапсва, В. К. Гришук та ін.]; за заг. ред. О. М. Бандурки; МВС України, Харків. націон. ун-т внутр. справ. Х.: Вид-во ХНУВС. 2011. 378 с.
 9. Мельник, К. Ю. Трудове право України: підручник. Харків: Діса плюс, 2014. 480 с.
 10. Муніципальне право України: підручник / П. М. Любченко. Харків: Видавництво «ФІНН», 2012. 496 с.
 11. Сімейне право України: підручник / Л.М.Баранова, В.І. Борисова, І.В. Жилінкова та ін.; за заг. ред. В.І.Борисової та І.В.Жилінкової. 2-е вид., перероб. і допов. К.: Юрінком Інтер, 2009. 288 с.
 12. Трудове право України : підручник / [Вишновецька С. В. та ін.; за заг. ред. М. І. Іншина, В. Л. Костюка, В. П. Мельника]; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.", Ф-т правн. наук, Нац. ун-т "Остроз. акад.", Ін-т права ім. І. Малиновського, Київ. ін-т Нац. ун-ту "Одес. юрид. акад.". Київ: Леся, 2015. 531 с.
 13. Трудове право: посіб. для підгот. до держ. іспиту / С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко. Харків: Право, 2016. 210 с.
 14. Фінансове право: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки та О.П. Гетманець; Ю.М. Жорнокуй, О. В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та інші. Х.: Екограф, 2015. 500 с.
 15. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення: навчальний посібник / Швидченко І.Г. та ін. Х.: ФОП Панов А.М., 2017. 144с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р. Ратифікована Україною 27 лютого 1991 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

3. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. No 2456-VI (із змін.) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
4. Виборчий кодекс України: Закон України від 19.12.2019 р. No 396- IX. (із змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
5. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. No 436-IV (із змін.) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
6. Житловий кодекс України: Закон України від 30 червня 1983 р. No 5464-X (із змін.) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5464-10>
7. Кодекс законів про працю: Закон України від 10 грудня 1971 р. No 322-VIII (із змін.) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. No 8073-X (із змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
9. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. No 2341-III (із змін.) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/2341-14>.
10. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. No 2755-VI (із змін.) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
11. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 р. No 2947-III (із змін.) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
12. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. No 435-IV (із змін.) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page>
13. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 р. No 2768-III. (із змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
14. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. No 280/97-ВР (із змін.) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
15. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. No 586-XIV (із змін.) URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T990586.html
16. Про статус народного депутата України: Закон України від 17 листопада 1992 р. No 2790-XII. (із змін.) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>
17. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. No 3166-VI. (із змін.) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
18. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 липня 2011 р. No 3671-VI. (із змін.) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
19. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. No 3477-IV. (із змін.) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>

20. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17 листопада 2011 р. No 4061-VI. (із змін.) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>
21. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 р. No504/96-ВР. (із змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>
22. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. No 2235-III (із змін.) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
23. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. No 4572-VI. (із змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
24. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. No5067-VI. (із змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
25. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 р. No2654-XII. (із змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text>
26. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. No 393/96-ВР. (із змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
27. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. No 794-VII (із змін.) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
28. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 р. No2136-VIII. (із змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
29. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 р. No 3773-VI (із змін.) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
30. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р. No 776/97-ВР (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>
31. Про національні меншини в Україні: Закон України від 25.06.1992 р. No2494-XII. (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2494-12#Text>
32. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. No 1402-VIII. (із змін.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
33. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. No108/95-ВР. (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
34. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. No2694-XII. (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
35. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 р. No3356-XII. (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
36. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. No1045-XIV. (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>

37. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права та гарантії діяльності: Закон України від 22.06.2012 р. №5026-VI. (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17#Text>

Інтернет-ресурси

1. <http://pidruchniki.com/pravo/> - навчальні матеріали он-лайн з права
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - єдиний портал органів виконавчої влади України
3. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України
4. <https://ccu.gov.ua/index.php> - офіційний сайт Конституційного Суду України.
5. <https://www.ombudsman.gov.ua/> - офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України
6. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека імені В.І.Вернадського

Додаток 1

Плани практичних занять Змістовий модуль 1. Теорія держави і права

Тема 1. Основи загальної теорії держави

Питання для обговорення:

1. Основні теорії виникнення держави.
2. Поняття та ознаки держави.
3. Функції держави.
4. Форма держави. Поняття та структура.
5. Форма державного правління.
6. Форма державного територіального устрою.
7. Форма державного політичного режиму.

Опитування за питаннями відповідної теми.

Захист рефератів: доповідь та презентація.

Тема 2. Основи загальної теорії права

Питання для обговорення:

1. Поняття та види соціальних норм.
2. Право як соціальне явище: поняття та особливості.
3. Функції права.
4. Джерела (форми) права. Система законодавства.
5. Система права, галузі права, їхня характеристика.
6. Правовідносини, їх визначення та структура.
7. Поняття та склад правопорушення.
8. Поняття та види юридичної відповідальності.

Опитування за питаннями відповідної теми.

Захист рефератів: доповідь та презентація.

Контрольна письмова робота за змістовним модулем 1.

Змістовий модуль 2. Окремі галузі законодавства

Тема 3. Основи конституційного права України

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика та зміст Конституції України.
2. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина.
3. Система органів державної влади в Україні.
4. Органи місцевого самоврядування.
5. Підстави виникнення та втрати громадянства України

Опитування за питаннями відповідної теми.

Захист рефератів: доповідь та презентація.

Тема 4. Основи цивільного та сімейного права України

Питання для обговорення:

1. Предмет та джерела цивільного права.
2. Поняття цивільних правовідносин. Суб'єкти та об'єкти цивільного права.
3. Поняття правоздатності та дієздатності, види дієздатності.
4. Поняття юридичної особи, ознаки і види.
5. Цивільно-правові угоди: поняття, зміст, форма складання.
6. Спадкування за законом і за заповітом.
7. Предмет та джерела сімейного права.
8. Поняття шлюбу, умови і порядок його укладення.
9. Порядок розірвання шлюбу та визначення його недійсним.

Опитування за питаннями відповідної теми.

Захист рефератів: доповідь та презентація.

Тема 5. Основи адміністративного та кримінального права України

Питання для обговорення:

1. Предмет та джерела адміністративного права.
2. Поняття, ознаки та склад адміністративного правопорушення.
3. Адміністративна відповідальність.
4. Види адміністративних стягнень та порядок накладення адміністративних стягнень.
5. Кримінальне право України як галузь права.
6. Злочин, його ознаки та склад.
7. Кримінальна відповідальність, її форми. Види покарань в Україні.

Опитування за питаннями відповідної теми.

Захист рефератів: доповідь та презентація.

Контрольна письмова робота за змістовним модулем 2.

Додаток 2**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами поточного, періодичного та підсумкового контролю**

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Змістовий модуль 1. Теорія держави і права		
Тема 1. Основи загальної теорії держави	0 – 5 (опитування) 0-5 (реферат, презентація)	0 - 10
Тема 2. Основи загальної теорії права	0 – 5 (опитування) 0-5 (реферат, презентація)	0-10
Контрольна письмова робота за змістовним модулем 1	0-25	0-25
Змістовий модуль 2. Окремі галузі законодавства		
Тема 3. Основи конституційного права України	0 – 5 (опитування) 0-5 (реферат, презентація)	0-10
Тема 4. Основи цивільного та сімейного права України	0 – 5 (опитування) 0-5 (реферат, презентація)	0- 10
Тема 5. Основи адміністративного та кримінального права України	0 – 5 (опитування) 0-5 (реферат, презентація)	0-10
Контрольна письмова робота за змістовним модулем 2	0-25	0 - 25
Загалом сума балів		0 – 100